

Strasbūrā, 13.12.2016.  
SWD(2016) 461 final

**KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS**

**IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS**

*Pavaddokuments dokumentam*

**Priekšlikums**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,**

**ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu  
koordinēšanu un Regulu (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai  
(EK) Nr. 883/2004  
(Dokuments attiecas uz EEZ un Šveici)**

{ COM(2016) 815 final }  
{ SWD(2016) 460 final }

| Kopsavilkuma lapa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Ietekmes novērtējums par iniciatīvu daļēji pārskatīt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu un tās īstenošanas Regulu (EK) Nr. 987/2009</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| A. Rīcības nepieciešamība                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p><b>Kādēļ? Kāda problēma tiek risināta?</b></p> <p>Priekšlikums attiecas uz ES noteikumiem par sociālā nodrošinājuma koordinēšanu attiecībā uz ilgtermiņa aprūpes pabalstiem; bezdarbnieka pabalstiem; ģimenes pabalstiem un ekonomiski neaktīvu pilsoņu piekļuvi konkrētiem sociālajiem pabalstiem.</p> <p>Saistībā ar <b>ilgtermiņa aprūpes pabalstiem</b> tika identificētas trīs problēmas: i) skaidrības trūkums pilsoņiem un iestādēm; ii) skaidrības trūkums tiesiskajā regulējumā; iii) pabalstu zaudēšanas vai dubulto maksājumu risks. Rezultātā sociālā nodrošinājuma pārrobežu koordinēšana attiecībā uz ilgtermiņa aprūpes pabalstiem nedarbojas efektīvi. 1,8 miljoni apdrošinātu personu dzīvo citā dalībvalstī nevis dalībvalstī, kurā viņas ir apdrošinātas slimības gadījumiem. No tiem 45 000 izmanto pabalstus natūrā un 35 000 izmanto pabalstus naudā. Salīdzinājumā ar 2013. gadu pārrobežu ilgtermiņa aprūpes pabalstu saņēmēju skaits 2020. gadā pieaugs par 11 % un 2030. gadā – par 28 %.</p> <p>Saistībā ar <b>bezdarbnieka pabalstiem</b> problēmas attiecas uz: i) summēšanas noteikumu atšķirīgu piemērošanu dalībvalstīs, ii) nelielu skaitu tādu personu, kuras eksportē savu bezdarbnieka pabalstu, iii) nekonsekventu attieksmi pret bezdarbniekiem, kuri dzīvo citā valstī nevis savā bijušajā darba valstī (pierobežas darba ņēmēji un pārrobežu darba ņēmēji); iv) neapmierinoši atmaksāšanas noteikumi. Tā sekas ir nepietiekama bezdarbnieku pabalstu apstrāde, nevienmērīgs finansiālā sloga sadalījums un potenciāli šķēršļi bezdarbniekiem no jauna integrēties darba tirgū. 2014. gadā pēc aplēsēm bija 91 700 pārrobežu darba ņēmēju bezdarbnieku, ko kuriem 53 800 ir pierobežas darba ņēmēju, tika reģistrēti aptuveni 25 000 summēšanas gadījumu un 27 300 eksporta gadījumu.</p> <p>Saistībā ar <b>sociālajiem pabalstiem</b>, nesenajos Tiesas spriedumos lietās C-140/12 <i>Brey</i>, C-133/13 <i>Dano</i>; un C-308/14 <i>Commission v United Kingdom</i> precizēts, ka, ciktāl to pieļauj Brīvas pārvietošanās direktīva, dalībvalstis var izlemt ierobežot vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz īpašiem no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem un citiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem, ko pieprasījuši ekonomiski neaktīvi pilsoņi. Minētā judikatūra nav atspoguļota regulā, kā rezultātā trūkst pārredzamības. 2014. gadā pēc aplēsēm bija 3,7 miljonu ekonomiski neaktīvu mobilo ES pilsoņu. Teju 80 % atvasina tiesības (uzturēšanās tiesības un/vai tiesības uz pabalstiem) no ekonomiski aktīviem ģimenes locekļiem un tādējādi ir tiesīgi saņemt vienlīdzīgu attieksmi ar valsts darba ņēmēju ģimenes locekļiem. Atlikušos 20 % ietekmē pašreizējais skaidrības un pārredzamības trūkums attiecībā uz viņu tiesībām pieprasīt pabalstus uzņēmējvalstī.</p> <p>Saistībā ar <b>ģimenes pabalstu eksportu</b> tika identificētas trīs problēmas: i) uztvere par eksportēto ģimenes pabalstu salīdzinošās pirkspējas negodīgumu, ii) risks, ka noteikumi samazina stimulus vecākiem strādāt un dalīt bērnu audzināšanas pienākumus, iii) administratīvās grūtības, jo īpaši konkrētu pabalstu veidu piešķiršana, balstoties uz atvasinātām tiesībām. Tas rada problēmas publiskajām iestādēm un izraisa potenciāli negatīvas sekas ģimenēs, kurās viens vai abi vecāki strādā citā dalībvalstī nevis dalībvalstī, kur dzīvo viņu bērns. 2013. gadā vidēji 1 % bērnu pabalstu tika eksportēti attiecībā uz 506 000 bērnu, kas dzīvo citā dalībvalstī.</p> |
| <p><b>Ko paredzēts panākt ar šo iniciatīvu?</b></p> <p>Vispārējais mērķis ir modernizācija, nodrošinot juridisko skaidrību, taisnīgu un vienlīdzīgu finansiālā sloga sadalījumu starp iesaistīto dalībvalstu iestādēm, noteikumu administratīvo vienkāršību un izpildāmību.</p> <p><b>Ilgtermiņa aprūpes pabalstu</b> īpašie mērķi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• izveidot pienācīgu stablu kārtību,</li> <li>• nodrošināt vienlīdzīgu sloga sadali starp dalībvalstīm,</li> <li>• sniegt pilsoņiem, iestādēm un citām ieinteresētajām personām juridisko skaidrību un pārredzamību.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

Saistībā ar **bezdarbnieka pabalstiem**:

- nodrošināt tādu aprēķināšanas un summēšanas noteikumu vienotu un konsekventu piemērošanu, kas atspoguļo darba ņēmēja integrēšanas pakāpi dalībvalstī,
- nodrošināt, ka mobilie darba ņēmēji tiek aizsargāti, kad viņi meklē un uzsāk darbu citā dalībvalstī,
- likvidēt atšķirību starp pierobežas darba ņēmējiem un pārrobežu darba ņēmējiem attiecībā uz valsti, kurā viņi var pieprasīt pabalstus, vienlaikus sekmējot reintegrēšanu darba tirgū,
- nodrošināt, ka bezdarbnieku pabalstu finansiālais slogs tiek sadalīts starp dalībvalstīm proporcionāli saņemto iemaksu vai nodokļu apmēram un bez atmaksāšanas mehānisma,
- nodrošināt sistemātisku un vienkārši administrējamu sadarbības un kontroles mehānismu, lai uzraudzītu, ka citā dalībvalstī, nevis tanī, kas izmaksā pabalstus, dzīvojošs bezdarbnieks pilda tiesības un pienākumus.

Saistībā ar **sociālajiem pabalstiem**:

- nodrošināt juridisko skaidrību un pārredzamību attiecībā uz darbinieku, darba meklētāju un ekonomiski neaktīvo mobilo ES pilsoņu tiesībām, tostarp to, ciktāl dalībvalstu sociālā nodrošinājuma iestādes drīkst ierobežot vienlīdzīgas attieksmes principu attiecībā uz piekļuvi sociālajiem pabalstiem.

Saistībā ar **ģimenes pabalstiem**:

- nodrošināt skaidru un pārredzamu saikni starp ģimenes pabalstus izsniedzošajām dalībvalstīm un saņēmējiem,
- mazināt šķēršļus un demotivējošus faktorus vecāku ilgstošai dalībai darba tirgū,
- nodrošināt, ka ģimenes pabalsti tiek apstrādāti pēc iespējas efektīvi.

#### **Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība?**

Efektīvai un iedarbīgai koordinēšanai nepieciešams ņemt vērā izmaiņas dalībvalstu valsts sociālajā nodrošinājumā un sociālās izmaiņas. Rīcība ES līmenī nodrošinās mobilo ES pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesību aizsardzību un vienotu interpretāciju, ko nebija iespējams panākt dalībvalstij vienai pašai.

## **B. Risinājumi**

### **Kādi normatīvi un nenormatīvi politiski risinājumi ir apsvērti? Vai kādam variantam tiek dota priekšroka? Kādēļ?**

Saistībā ar ilgtermiņa aprūpes pabalstiem tika apsvērti divi normatīvi politikas risinājumi (ar 2 apakšrisinājumiem):

1. kompetentā dalībvalsts nodrošina ilgtermiņa aprūpes pabalstus naudā un atmaksā izmaksas par dzīvesvietas dalībvalsts sniegtajiem pabalstiem natūrā (ievērojot esošos principus attiecībā uz slimības pabalstiem ar precizējumiem),
2. dzīvesvietas dalībvalsts nodrošina ilgtermiņa aprūpes pabalstus, un atmaksāšanu veic kompetentā dalībvalsts 2a) bez papildinājuma no kompetentās dalībvalsts 2b) ar papildinājumu.

Trīs risinājumi tika noraidīti: 1) drošības noteikuma ieviešana, 2) dzīvesvietas dalībvalsts noteikšana par atbildīgo par ilgtermiņa aprūpes pabalstu nodrošināšanu bez atmaksāšanas un 3) kompetentās dalībvalsts noteikšana par atbildīgo par ilgtermiņa aprūpes pabalstu nodrošināšanu (eksports).

Lai nodrošinātu stabilu noteikumu piemērošanu, priekšroka tiek dota 1. risinājumam.

Saistībā ar **bezdarbnieka pabalstiem**: tika apsvērti trīs normatīvi politikas risinājumi, lai nodrošinātu **bezdarbnieka pabalstu aprēķināšanas un summēšanas noteikumu** vienotu piemērošanu:

1. summēšana pēc tikai vienas nodarbinātības dienas;
2. summēšana pēc a) viena mēneša vai b) trīs mēnešu nodarbinātības perioda;
3. iepriekšējās nodarbinātības dalībvalstī saņemtās atsaucis izpeļņas izmantošana bezdarbnieka pabalstu aprēķināšanai vai nu pēc a) viena mēneša vai b) trīs mēnešu nodarbinātības perioda kompetentajā dalībvalstī;
4. horizontāls risinājums apdrošināšanas periodu atzīšanai priekš summēšanas.

Izvēlētais 2b. risinājums tiks apvienots ar pienākumu iepriekšējās nodarbinātības dalībvalstij nodrošināt bezdarbnieka pabalstus gadījumos, kad šis nosacījums nav izpildīts, un horizontālo risinājumu. Tas nodrošinās minimālu integrācijas pakāpi uzņēmējdalībvalstī pirms tiesībām pieprasīt bezdarbnieka pabalstus un konsekventu pieeju dalībvalstīs. Turklāt mobilie darba ņēmēji tiks aizsargāti gadījumos, kad tie neizpilda šo periodu dalībvalstī, kur veikta pēdējā darbība.

Lai pagarinātu bezdarbnieka pabalstu minimālo **eksporta** periodu, tika apsvērti divi normatīvi politikas risinājumi:

1. pagarināt bezdarbnieka pabalstu minimālo eksporta periodu no trīs līdz sešiem mēnešiem, paredzot iespēju eksportēt pabalstu uz visu tiesību periodu,
2. pagarināt bezdarbnieka pabalstu minimālo eksporta periodu uz visu tiesību periodu.

Izvēlētais 1. risinājums tiek apvienots ar pastiprinātu sadarbības mehānismu starp attiecīgajiem nodarbinātības dienestiem, lai atbalstītu pārrobežu darba meklējumus.

Saistībā ar bezdarbnieka pabalstiem **pierobežas darba ņēmējiem un citiem pārrobežu darba ņēmējiem** tika apsvērti trīs normatīvi politikas risinājumi:

1. izvēles sniegšana pierobežas darba ņēmējiem attiecībā uz to, kur pieprasīt bezdarbnieka pabalstus, tāpat kā citiem pārrobežu darba ņēmējiem;
2. dalībvalsts, kur veikta pēdējā darbība, noteikšana par atbildīgo par bezdarbnieka pabalstu maksāšanu ar apakšrisinājumiem vai nu a) nosakot prasību pierobežas darba ņēmējiem reģistrēties atbildīgās valsts nodarbinātības dienestā, vai b) sniedzot izvēles iespēju reģistrēties kompetentās valsts vai dzīvesvietas valsts nodarbinātības dienestā;
3. dalībvalsts, kur veikta pēdējā darbība, noteikšana par atbildīgo par bezdarbnieka pabalstu maksāšanu gadījumos, kad pierobežas darba ņēmējs tur strādājis vismaz 12 mēnešus, un citos gadījumos nosakot par atbildīgo dzīvesvietas valsti ar apakšrisinājumiem vai nu a) nosakot prasību pierobežas darba ņēmējiem reģistrēties atbildīgās valsts nodarbinātības dienestā, vai b) sniedzot izvēles iespēju reģistrēties kompetentās valsts vai dzīvesvietas valsts nodarbinātības dienestā.

Izvēlētais 3a. risinājums piedāvā vislabāko kompromisu attiecībā uz vienlīdzīgu un administratīvu rentablu sloga sadalījumu.

Saistībā ar **sociālajiem pabalstiem** apsvērtie risinājumi<sup>1</sup> ir normatīvi risinājumi (regulas grozīšana):

1. a) izņēmuma noteikšana no vienlīdzīgas attieksmes principa 4. pantā attiecībā tikai uz sociālo palīdzību;  
b) izņēmuma noteikšana no vienlīdzīgas attieksmes principa 4. pantā attiecībā uz plašāku tādu pabalstu klāstu, kas finansēti no nodokļiem;  
c) precīza izņēmuma noteikšana no vienlīdzīgas attieksmes principa 70. pantā attiecībā uz īpašiem no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem;
2. Īpašu no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu, kas nodrošina iztikas minimumu, svītrosana no Regulas 883/2004;
3. tika apsvērta arī nenormatīvs risinājums (precizēt noteikumus paziņojumā).

Lai pēc iespējas efektīvāk un iedarbīgāk sasniegtu juridiskās skaidrības un pārredzamības nodrošināšanas mērķi, priekšroka tiek dota 1a. un 1b. risinājuma apvienojumam.

Saistībā ar **ģimenes pabalstiem** kā alternatīva *status quo* tika apsvērti divi normatīvi politikas risinājumi attiecībā uz saikni starp saņemto ģimenes pabalstu līmeni un izmaksām, kas radušās:

1. uz bērna dzīvesvietas valsti eksportēto ģimenes pabalstu indeksācija a) korekcija uz augšu un uz leju vai b) tikai uz leju;
2. dzīvesvietas dalībvalstij ir primārā kompetence maksāt ģimenes pabalstu.

Risinājums, kas paredz svītrot pienākumu eksportēt ģimenes pabalstus, tika apsvērta, bet atmests juridisku apsvērumu dēļ.

Turklāt tika apsvērta horizontāls normatīvais risinājums bērna audzināšanas pabalstu koordinēšanai. Tajā ir trīs varianti a) individuālas tiesības ar algu saistītiem bērna audzināšanas pabalstiem ar obligātu pienākumu sekundāri kompetentajai dalībvalstij noteikt izņēmumu no pretpārklāšanās noteikumiem (t.i., maksāt pabalstu pilnā apmērā), b) tāda pati pieeja kā a), bet attiecībā uz visiem bērna audzināšanas pabalstiem (ar algu saistītie un vienotas likmes pabalsti) un c) tāda pati pieeja kā b), bet ar fakultatīvu izņēmumu no pretpārklāšanās noteikumiem (t.i., sekundāri kompetentā dalībvalsts, var vai nu izmaksāt pabalstus pilnā apmērā vai "papildināt" tikai tur, kur tās sniegtie pabalsti ir lielāki par primāri kompetentās valsts pabalstiem).

<sup>1</sup> Tiesas nolēmums 308/14 *Commission v United Kingdom* ir ietekmējis alternatīvo risinājumu ietekmes novērtējumu. No sprieduma izriet, ka dalībvalstis var sniegt ekonomiski neaktīvajiem pilsoņiem piekļuvi gan sociālajai palīdzībai un sociālā nodrošinājuma pabalstiem, ja izpildīti Brīvas pārvietošanās direktīvas nosacījumi. Attiecība uz darba meklētāju, kura uzturēšanās tiesības ir tieši piešķirtas ar Līgumu par Eiropas Savienība darbību, situācija ir atšķirīga. Tā kā šis ziņojums tika apstiprināts Regulējuma kontroles padomē pirms minētā sprieduma, autori nav būtiski pārskatījuši risinājumus vai to ietekmes analīzi, kas neatspoguļo šo diferencēto attieksmi pret ekonomiski neaktīviem pilsoņiem un darba meklētājiem.

Izvēlētais risinājums ir uzturēt *status quo* apvienojumā ar horizontālo c) risinājumu. Šis apvienojums nodrošina, ka primārā atbildība par ģimenes pabalstiem paliek dalībvalstij, kurā veikta ekonomiskā darbība, kurā vecāks maksā nodokļus un sociālā nodrošinājuma iemaksas; tādējādi tiek aizsargāti ģimenes locekļi un ievērotas bērna intereses. Ieviešot horizontālo c) risinājumu, ir iespējams arī sekmēt līdzsvaru starp darba un privāto dzīvi bērna audzināšanas periodos, vairāk koncentrējoties uz individuālajām tiesībām un atbalstot tās dalībvalstis, kuras aktīvi popularizē lielāku dzimumu līdzsvaru, neuzliekot šo pienākumu.

#### **Kuru risinājumu atbalsta katra grupa?**

Saistībā ar **ilgtermiņa aprūpes pabalstiem**, astoņas dalībvalstis<sup>2</sup> atbalstīja pamatscenāriju (*status quo*); divas dalībvalstis iebilda pret to. NVO un iedzīvotāji vērsa uzmanību arī uz sociālās aizsardzības palielināšanu neaizsargātiem pilsoņiem. Vislielāko dalībvalstu atbalstu (16 par un neviena pret) guva 1. risinājums. Neviena dalībvalsts neatbalstīja 2. risinājumu.

Saistībā ar **bezdarbnieka pabalstiem** dalībvalstu, ekspertu, sociālo partneru, NVO un citu ieinteresēto personu reakcija nebija viennozīmīga, ja neskaita horizontālo risinājumu, nevienam risinājumam nebija skaidra vairākuma atbalsta. Vairums individuālo respondentu sabiedriskajā apspriešanā deva priekšroku bezdarbnieka pabalstu eksporta perioda pagarināšanai un izvēles tiesībām pierobežas darba ņēmējiem.

Saistībā ar **sociālajiem pabalstiem** 11 dalībvalstis atbalstīja Regulas 883/2004 4. panta grozīšanu, lai atļautu izņēmumus sociālajai palīdzībai. Divas dalībvalstis atbalstīja īpašu no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu svītrosānu no regulas. Četras dalībvalstis deva priekšroku administratīvu norāžu sniegšanai. Sociālo partneru uzskati nebija viennozīmīgi, daži atbalstīja stingrākus drošības pasākumus, lai aizsargātu sociālā nodrošinājuma sistēmas no nesamērīga sloga, citi uzsvēra potenciālo, kaitīgo ietekmi uz neaizsargātiem pilsoņiem. Tā kā šie pasākumi paredz judikatūras kodifikāciju, tie netika ietverti sabiedriskajā apspriešanā.

Saistībā ar **ģimenes pabalstiem** pamatscenāriju atbalstīja 17 no 28 dalībvalstīm, to atbalstīja arī NVO un sociālie partneri, kas pārstāvēja darba ņēmējus, tāpat kā vairums sabiedriskās apspriešanas respondentu. 1a. un 1b. risinājums saņēma nelielu dalībvalstu atbalstu (četras dalībvalstis deva priekšroku a) risinājumam un neviena neatbalstīja b) risinājumu). 2. risinājums kā pirmā vai otrā izvēle guva 10 dalībvalstu atbalstu, bet NVO, sociālo partneru un sabiedriskās apspriešanas respondentu viedokļi dalījās. Horizontālie risinājumi tika izstrādāti kā tiešā atbilde uz atgriezenisko saiti, kas saņemta 4 dalībvalstīm, Padomes, Parlamenta, sociālajiem partneriem, Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju padomdevējas komitejas un citām ieinteresētajām personām saistībā ar vajadzību pēc elastīgākas darba prakses, lai atbalstītu vecākus. Tā kā tie tika izstrādāti vēlāk apspriešanas procesā, notika tikai neformāla apspriešana.

#### **C. Izvēlētais risinājuma ietekme**

##### **Kādus ieguvumus nodrošinās izvēlētais risinājums (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājumi)?**

###### **Ilgtermiņa aprūpes pabalsti**

1. risinājums sniedz lielāku juridisko noteiktību, pārredzamību un režīma stabilitāti. Atsevišķa nodaļa, kurā noteikumi par ilgtermiņa aprūpes pabalstiem sadalīti kategorijās, skaidri norādīs atšķirību no noteikumiem par slimības pabalstiem un sociālo palīdzību. Šāda precizēšana nāks par labu pilsoņiem un iestādēm. Tā kā esošajā sistēmā netiek veiktas nopietnas izmaiņas, īstenošanas izmaksas nebūs lielas. Veicinot pabalstu salīdzināšanu, šis risinājums varētu samazināt domstarpības starp iestādēm un ietaupīt katra gadījuma izskatīšanai patērēto laiku un naudu. Tas arī atbilst mērķim palielināt tādu personu aizsardzību, kam nepieciešama ilgtermiņa aprūpe.

###### **Bezdarbnieka pabalsti**

Izvēlētie risinājuma nodrošina ciešāku saikni starp kompetentajām iestādēm un prasītāju. Priekšlikums attiecībā uz pierobežas darba ņēmējiem un garāka eksporta perioda piešķiršana, iespējams, varētu veicināt reintegrāciju darba tirgū un tādējādi pozitīvi ietekmēt mobilos darba ņēmējus; gaidāms, ka atmaksājumu procedūras likvidācija sniegs vispārēju, pozitīvu ietekmi. Eksporta perioda pagarināšana palielinās iespējas integrēties darba tirgū, bet nesniegs tiešu ekonomisku ietekmi, jo eksporta periods nekad nepārsniedz pamatā esošās tiesības.

###### **Sociālie pabalsti**

<sup>2</sup> Dalībvalstu izteiktie viedokļi Administratīvajā komisijā sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinācijai.

Izvēlētais risinājums precizēs ES mobilo pilsoņu tiesības un mudinās pilsoņus veikt informētu izvēli. Tas var samazināt regulatīvās izmaksas (tiesvedības izmaksas un izmaksas par juridiskajām konsultācijām) un sniegt lielāku atpazīstamību esošajiem drošības pasākumiem attiecībā uz uzņēmējdarbības labklājības sistēmu, vienlaicīgi saglabājot pilsoņu tiesības, tiem īstenojot brīvas pārvietošanās tiesības.

#### **Ģimenes pabalsti**

Pamatscenārijam ir neitrāla ietekme. Horizontālais c) risinājums var likvidēt demotivējošus faktorus strādājošiem vecākiem dalīt bērna audzināšanas pienākumus. Nodrošinot, ka pabalstus var piešķirt tikai, balstoties uz individuālām tiesībām, būs iespējams panākt skaidru un pārredzamu saikni starp pabalstu izsniedzošo dalībvalsti un saņēmēju. Tas vienkāršos procedūras, tādējādi samazinot publisko iestāžu regulatīvās izmaksas, un saīsinās kavēšanos lietu izskatīšanā.

Saistībā ar risinājumu nav paredzama ietekme uz vides jautājumiem.

### **Kādas ir izvēlēta risinājuma izmaksas (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galveno risinājumu izmaksas)?**

#### **Ilgtermiņa aprūpes pabalsti**

Gaidāms, ka īstenošanas izmaksas nebūs lielas un tiks izdalītas ilgā termiņā, tas palīdzēs ietaupīt dalībvalstu katra gadījuma izskatīšanai patērēto laiku un naudu.

#### **Bezdarbnieka pabalsti**

Ir maz ticams, ka izvēlētais risinājums saistībā ar **periodu summēšanu un pabalstu aprēķināšanu** varētu būtiski vispārēji ietekmēt izdevumus. Balstoties uz esošajiem noteikumiem, varētu paredzēt nelielus ietaupījumus (EUR 29 miljoni 23 ziņojošajām dalībvalstīm).

Bezdarbnieka pabalstu minimālā **eksporta perioda** pagarināšanai no trīs līdz sešiem mēnešiem nebūs tiešas ekonomiskas ietekmes, jo eksporta periods nekad nepārsniedz pamatā esošās tiesības uz bezdarbnieka pabalstiem.

Izvēlētais risinājums saistībā ar bezdarbnieka pabalstiem pierobežas darba ņēmējiem varētu radīt nelielu vispārējo maksājumu pieaugumu (EUR 442 miljoni EUR 416 miljonu vietā saskaņā ar pamatscenāriju).

#### **Sociālie pabalsti**

Esošās judikatūras kodifikācijas saistībā būtiskas izmaiņas nav paredzētas.

#### **Ģimenes pabalsti**

Pamatscenārijam ir neitrāla ietekme. Horizontālais c) risinājums var nozīmēt, ka daži vecāki zaudēs esošās tiesības, balstoties uz atvasinātajām tiesībām, tomēr, ņemot vērā zemo atbilstības līmeni dalībvalstīs ar prasību piešķirt atvasinātās tiesības attiecībā uz bērna audzināšanas pabalstiem, gaidāma ierobežota ietekme.

Horizontālais risinājums var radīt arī negatīvu ekonomisku ietekmi, jo sekundāri kompetentās dalībvalstis var pabalstos izmaksāt vairāk. Tomēr dalībvalstīm būs iespēja izvēlēties piemērot vai nepiemērot pretuzkrāšanas noteikumus, tādējādi jebkura ekonomiska ietekme būs brīvprātīga. Tas, ka izņēmums ir fakultatīvs, strādājošiem vecākiem var samazināt šo izmaiņu labvēlīgo ietekmi.

Saistībā ar risinājumu nav paredzama negatīva ietekme uz vides jautājumiem.

### **Kā tas ietekmēs uzņēmumus, MVU un mikrouzņēmumus?**

Uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem nav paredzēta nekāda tieša ietekme.

### **Vai tiks būtiski ietekmēti dalībvalstu budžets un pārvaldes iestādes?**

#### **Ilgtermiņa aprūpes pabalsti:**

neattiecas

#### **Bezdarbnieka pabalsti:**

neattiecas

#### **Sociālie pabalsti:**

neattiecas

#### **Ģimenes pabalsti:**

horizontālais c) risinājums var palielināt sekundāri kompetentās dalībvalsts izdevumus par vidēji 60 %, taču dalībvalstīm būs iespēja izvēlēties piemērot vai nepiemērot pretpārklāšanās noteikumus,

#### **Vai būs vēl kāda cita būtiska ietekme?**

##### **Ilgtermiņa aprūpes pabalsti**

Jaunie noteikumi veicinās sekmīgāku ilgtermiņa aprūpes pabalstu koordinēšanu un tādējādi arī pārvietošanās brīvību un brīvību izvēlēties dzīvesvietu. Tie nodrošinās, ka pilsoņi, kuriem ir nepieciešama aprūpe, netiek diskriminēti attiecībā uz savu tiesību īstenošanu brīvi pārvietoties ES.

##### **Sociālie pabalsti**

Risinājums sniedz lielāku atpazīstamību esošajiem drošības pasākumiem ES tiesību aktos, lai novērstu to, ka ekonomiski neaktīvi Savienības pilsoņi izmanto uzņēmējdarbības labklājības sistēmu iztikas līdzekļu nodrošināšanai.

##### **Bezdarbnieka pabalsti**

Eksporta perioda pagarināšana ļaus darba meklētājiem labāk izmantot Eiropas darba tirgu.

##### **Ģimenes pabalsti**

Horizontālie risinājumi piedāvā aizsardzību, kas pārsniedz pamattiesības attiecībā uz ģimenes tiesībām (33. panta 2. punkts), lai būtu iespējams apvienot ģimenes dzīvi un darbu.

#### **D. Turpmākā rīcība**

##### **Kad šī politika tiks pārskatīta?**

Komisija izvērtēs pārskatīšanas īstenošanā sasniegto piecus gadus pēc pārskatītā tiesiskā regulējuma piemērošanas.